

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Doctoris Francisci Svarez Granatensis, De Societate Iesv,
Jn Celebri Conimbricensi Academia Theologicæ Facvltatis
Primarii Professoris. Varia Opuscula Theologica**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1618

Cap. II. Ex doctrina sanctorum Patrum ostenditur, habere Deum certam
scientiam futurorum contingentium conditionatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84352](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84352)

repugnans; quam propensa, vel certe omnibus pensatis; ad summum erat indifferens. Tertio denique magna imperfectio tribuitur Deo, cū existimatur, vel ipsius cognitionem in illa confusione sistere, & nō clare, & in particulari videre, quibus in indiuiduis accideret id, quod de cōmunitate aliqua reuelat, vel certitudinē sciētiæ, & reuelationis eius non esse maiorem, quā sit illa, quæ ex causis sic confuse conceptis accipi potest.

IX. *Quarta re-
fellit.* Atque vterius reicitur aliorum responsio dicentium, solum prædicti futura, quæ in quadā motione Dei efficiat cognosci possunt. Primum enim hoc non pertinet ad quæstionem, an hæc cognoscatur, quam modo tractamus: sed ad quæstionem, quomodo hæc cognoscantur, quā infra disputabimus. Deinde refellitur duplici ratione. Prima, quia talis motio efficax, vel supponit hanc scientiam, & ita non potest esse ratio illius: vel si illam non supponit, non potest esse efficax, quin physice prædeterminet voluntatem & consequenter cum libertate pugnet, vt ex tractatis libris præcedentibus satis constat. Secunda est, quia hæc motio efficax, qualiscunque illa sit, non datur nisi ad opera bona: Deus enim ad malum nō mouet, vt secundo libro fuisse demonstratum est: in prædictis autem testimoniis non solum prædicuntur opera bona, sed etiam peccata sub his vel illis conditionibus; non ergo fundatur illa prædictio & præscientia in tali motione. Minor constat in facto Saul: & addi potest simile de Pharaone Exodi 3. Ego autem scio, quod non relinquet vos Pharaon nisi per magnam manum: & infra: Ego extendam manum meam, &c. In quibus verbis vna vel potius duplex propositio conditionalis cognita inuoluitur, scilicet, quod per ordinaria media, vel auxilia, si adhiberentur, Pharaon non esset mouendus ad dimittendum populum, & quod per magna signa esset permouendus. Quem locum ita videtur exponere Augustinus de Prædest. & grat. c. 7. vbi concludit. Vox Dei est, quæ Pharaonis voluntatem sicut præiudicat, indicabat. Et per idem præscientiæ genus declarat ibidem Pharaonis indurationem dicens, Alia Deus præscientia sua luce præscit, Pharaonem non fuisse mouendum, etiam si talia signa fierent.

X. *Quinta improbat.* Vnde tandem improbable etiam est, quodam conuicti prædictis testimoniis asserunt, Deum quidem cognoscere aliqua ex his conditionatis, quæ reuelauit, non tamen omnia, sed fortasse illa, quæ speciali modo præordinauit, voluit, aut permisit. Est enim hoc plane voluntariū & falsum: ostendimus enim in omni genere actionum liberarum, habere Deū hanc scientiam, sc. in bonis & in malis, in naturalibus & supernaturalibus, in cōmuni & in particulari: ergo nulla probabili ratione potest hæc scientia limitari ad quædā, & non ad omnia extendi. Maxime, quia ostendimus non posse hanc scientiam fundari in præordinatione, & multo minus in permissione; quia effectus permissus ex vi permissionis non est infallibiliter futurus, nisi hæc scientia supponatur, vt in 2. lib. declaratum est.

XI. Tandem adiungere possumus, quod modus loquendi ex hac conditionata præscientia est adeo frequens in Scriptura, vt plane constet & generalem esse hanc præscientiam in omni genere effectuum, & actuum liberorum, & Deum illa maxime vt in suis prouidentia gubernatione (verbi gratia) cum Genes. 11. dicitur. Ecce vnus est populus, & vnus est labium omnium, coeperunt hoc facere, nec desisterent a cognitionibus suis, donec eas opere

Opus. Suarez.

compleant. In his verbis clarum est, subintelligi conditionem, scilicet, nisi impediatur, vel si nō confundatur lingua eorum. Vnde subditur: Venite igitur descendamus & confundamus linguam eorum, &c. Ecce ex illa præscientia conditionata prouidit Deus tale medium, quo illorum hominum conatus impeditur. Est etiam optimus locus ille Matthæi. 24. Nisi breuiati fuissent dies illi, non fieret salua omnis caro, sed propter electos breuiabuntur dies illi. Prænouit ergo Deus, etiam electos fuisse tribulatione superandos si esset diuturnior: & ex hac præscientia prouidit, vt breui tempore duraret. Vnde constat ex hac præscientia prouidere Deum electis suis summa liberalitate & gratia, opportuna remedia quibus vel non cadant, vel si ceciderint, liberentur. Atque hac ratione sancti homines diuina gratia & prouidentia attribuunt, quod ab his periculis, aut tentationibus liberentur, aut præueniantur, in quibus scit Deus fuisse lapsuros; si in ea inciderent: iuxta illud Sapient. 4. Raptus es, ne malitia mutaret intellectum eius, &c. Et illud Isai. 1. Nisi Dominus, reliquisset nobis semen sicut Sodoma fuisse, &c. Similiaque frequenter in Scriptura occurrunt.

Neque contra hanc primam probationem aliquid potest ex Scriptura obici, quod difficultatem habeat: nam, quod de particula *Forse*, & de comminationibus adduci poterat, iam declaratum est. Solum possunt moueri verba illa Exod. 14. vbi Deus dāns Moysi signa, per quæ induceret populum ad credendum, sic inquit. Si non audient sermonem signi prioris, credent verbo signi sequentis: quod si nec duobus his signis audierint, credent tertio. Qui loquendi modus videtur indicare incertitudinem, euentus priori posita conditione vel secunda.

Respondetur hoc testimonium, vel non obesse nobis, vel potius prodesse: quia illa futura non erant vtunque conditionata: sed ponenda in re, non ergo ignorabat Deus, quem effectum habiturum esset primum signum, secundum, & tertium: Sensus ergo est, quosdam fuisse credituros in primo signo, & non alios: deinde alios fuisse credituros in secundo & tandem omnes in tertio: & ideo, quia hoc præiudicauit Deus, vt absolute, vel etiam sub conditione, omnia illa signa dedit. Et hætenus de Scripturæ testimoniis.

CAPVT II.

Ex doctrina Sanctorum Patrum ostenditur, habere Deum certam scientiam futurorum contingentium conditionalium.

S I varios loquendi modos in Sanctis Patribus accurate obseruemus, non obscure, vt opinor, constabit, eos nō minus certos fuisse de hac scientia Dei, quam de absoluta scientia futurorum contingentium. Et primo sumo argumentum ex illa quæstione, quam sæpe proponunt, cur Deus creauerit angelos, vel Adam, cuique præceptum imposuerit, cū præsciret illos fuisse peccaturos. In hac enim interrogatione aperte est quæstio de scientia conditionata, & nō de absoluta: nā præscientia absoluta supponit permissionem: ergo non potuit Deus tale peccatum permittere cū absoluta præscientia eius: multoq; min⁹ potuit illā absolutā præscien-

præscientiam habere ante voluntatem creandi Adam ergo: si sermo esset de hac præscientia absoluta, facilis esset ad quæstionem responsio, negando quod assumit: quia quando Deus habuit voluntatem creandi Adam, nondum intelligitur habuisse illam præscientiam. Sancti autem Patres non ita respondent, sed admittunt præscientiam futuri peccati ante illam voluntatem creandi Adam, & respondent, nihilominus ex sua bonitate voluisse creare illum: aperte igitur loquuntur de scientia conditionata.

II.
Prima probat o ex Patribus.

De qua re est optimum testimonium apud Hieronymum dialog. 3. cont. Pelag. ubi refert hoc Marcionis argumentum. Vel præsciuit Deus hominem in paradiso positum, mandatum transgessurum, vel non præsciuit. Si præsciuit Deus, non peccavit homo, quia non potuit diuina scientia resistere. Si non præsciuit, eum aufert præscientiam, aufert & diuinitatem. Respondet Hieronymus, & præsciuisse Deum, & peccasse hominem, quia ita Deus præsciuit, ut eum in sua libertate reliquerit. Hoc idem argumentum Marcionis copiosius tractat Tertullianus libro secundo contra Marcionem à capite primo vsque ad septimum, & ex illo aperte constat sermonem esse, de scientia conditionata, quæ antecedit voluntatem creandi, & simul numeratur à Tertulliano cum bonitate & potestate Dei, & dicit ab his tribus procedere diuinam providentiam, permissionem creationem, &c. Idem argumentum tractat Gregorius Nissen. magna Catech. capit. 7. negans sequi, Deum esse auctorem mali, propterea quod hominem creare voluerit, quem præsciebat peccaturum. Iustinus etiam quæstion. 78. & Iren. lib. 4. cont. hæres. cap. 75. ad finem, Gregor. item Nazian. orat. 42. in finem. Mandatum (inquit) accepimus, ut eo seruato gloriam assequeremur, non quod Deus id, quod futurum erat ignoraret, sed quod arbitrii libertatem lege sanciret. Vbi considerandum est, in eo signo, in quo voluit Deus dare mandatum, iam habuisse præscientiam futuræ transgressionis, si mandatum daretur. Damascen. etiam dialogo contra Manichæos, fol. 475. tractans eandem quæstionem à Manichæis propositam, cur scilicet Deus creauerit angelos, quos malos futuros esse præsciuit: respondet: bonitatem Dei fuisse in causa, quæ vici præscientiam, & eodem modo loquitur Theodor. quæst. 37. in Genes. & Ildor. lib. 1. de Summo bon. capit. 13. Quia (inquit) sicut præsciuit Deus lapsum, ita præsciuit quomodo posset illi subuenire. Idem Eusebius sexto de præparatione capit. 9 Optime Augustin. lib. 2. de Nupt. & concupis. cap. 16. & lib. 5. contr. Iulian. capit. 8. & 1. contr. Crescon. capit. 8. & 21. contr. Faust. capit. 14. 16. & 21. & 1. de origin. animæ, capit. 21. In quibus posterioribus locis non tantum de primis hominibus, sed etiam de cæteris loquitur, quos Deus creat, eis quæ præcepta dat, quam præsciat esse lapsuros. Quia alias (inquit) non tantum indicaret, si propterea creare noluisse, quia peccaturum eum esse præsciisset. Eodem modo tractat eandem quæstionem de Adam, Eva, & Angelis Chrysost. homil. de Adam & Eva, tomo primo, & de crucifixoribus Christi. homil. de anathem. tom. quinto. Eos (inquit) præsciens formauit, vincente præscientiam bonitate. Quæ verba non possunt nisi de præscientia conditionata intelligi, nam scientiam absolutam futurorum non vincit bonitas, sed potius est quædam origo illius, Cyrillus etiam libro 9. in Ioann. capit. 10. sic quærit. Si omnia scire Christus creditur, cur Iudam, qui futurus proditor

erat eligit? Et infra ait similiter quæri posse: Cur Saulen elegisti, quem sciebas gratiam tuam præstare? Cur primum hominem de terra formasti, quem sciebas mandatum non seruaturum? Cur angelorum naturam creasti, cum vi Deus præscideris futuram multorum rebellionem? Quæ omnia de hac scientia procedunt, ut ex dictis constat: & illam admittit Cyrillus, & respondet, propter hæc præscientiam non debuisset Deus has rationales, creaturas non condere, quæ peccature erant, cum peccatum, non à Deo, sed ab earum libertate esset profecturum.

Eandem doctrinam recte tradit Ambrosius lib. de Parad. c. 10. tractans specialiter de peccato Eue, & Moses Cyril. in tract. de Parad. part. c. 14. Ac denique eadem quæstio & responsio habetur in opus. de præscientia & præd. c. 9. nomine D. Tho. in fine 1. par. circunferri solet.

Secundo asserri possunt testimonia Sanctorum in quibus ex hac præscientia rationem sumunt, ob quam Deus aliquos præmaturo tempore rapit, priusquam peccata committant, quæ Deus præsciuit commissuros si viverent, & maxime admirantur Sancti, cur alios non conferat hoc beneficium Deus, de quibus eandem habet præscientiam, cum tamen conferre posset si vellet, quod necesse est intelligi de præscientia hac conditionata, nam si intelligatur de præscientia absoluta certum est, non posse Deum retrocedere, & mutare (ut sic dicam) quod facere decreuisset. Sic Augustinus de bono perit. c. 9. Certe (inquit) poterat Deus, præsciam illis esse lapsuros, auferre de vita. Et lib. de correct. & grat. capit. 8. hoc dicit esse abditum mysterium diuine electionis: nam aliqui, licet multo tempore pie viuunt, donec peccent, non moriuntur. Respondent (inquit) cur prius quam peccata committerent illos Deus auferre non potuit? vel quia eorum mala non præsciuit? Nihil horum, nisi per accidens, at impius dicitur. Similem doctrinam habet lib. de grat. & liber. arb. cap. 23. & lib. de Peccat. merit. & remissi. cap. 21. & epist. 105. sub finem. Vbi primum dicit, non posse hanc dici absolute scientiam futurorum. Nam quemodo (ait) iustitiam erunt, quæ nullæ erunt: Deinde vocando illa legendum quid futurum, id est, sub ordine, præscientiam eorum (quam aperte admittit) negat posse esse causam alius peccati vel damnationis & secundum hanc scientiam exposuit illud Sapientie 4. Raptus est, ne malus mutaret intellectum eius. Eodem modo procedit Gregor. Nissen. orat. de infantib. qui præmaturo capiuntur: & Cyrillus. Alexand. libro 3. contr. Iulian. post medium approbat dictum Porphyrii Quod Deus sciens futurum saepe numero præuenit, nos quidem adulescentes prius de vita eripiens, illos vero etiam quædam.

Tertio generatim loquendo de providentia diuina, Sancti sæpe sentiunt, hanc scientiam esse Deo necessariam, & illa vias disponendi boni vel permittendum ea præcipue, quæ ab agentibus creatis liberis sunt. Itaque Aug. lib. cont. Adimant. cap. 17. agens de facto Saul. & David. Gregor. Nissen. lib. 8. Philosoph. cap. vlt. Ananias. Nissen. in lib. quæstionum sacræ Scripturæ, quæstion. 17. & optime Gregor. Mag. 9. Moral. cap. 2. tractans illa verba: Qui comprehendit lapides in astutia eorum. Indicat Irenæus lib. 5. cap. 28. Origen. lib. 3. Periarch. cap. 4. & 7. & latius lib. 7. in id. Rom. circa illud cap. 9. Non est virtus neque currentis, &c. Sunt de hac re optima verba Prosperi lib. 2. de vocatio. gent. cap. 4. alibi 13. sub finem: ubi agens de facto Cain, qui occidit fratrem suum ait. Et vique præsciebat Deus, ad quem

quem finem inaniens esset progressura conceptio; neque ex eo quod falli scientia diuina non poterat, necessitate peccandi urgebatur facinus; voluntatis: à cuius vitæ intentione atque affectu potuit incolumitas Abel ille defendi, nisi placuisset Deo cum laude patientie sue, ut temporalis furor impu fieret perpetuus honor iusti. Ex quibus verbis vltimis constat, eum de hac scientia conditionata loqui.

V. I
Quarta probatio.

Quarto principaliter tractando de prædestinatione & reprobatione, de vocatione efficaci vel sufficiente vtuntur hac scientia sancti Patres, præsertim August. de prædest. Sanct. 12. & 13. & lib. 10. Genes. ad lit. c. 16. & li. 1. quest. ad Simpl. q. 2. & epist. 105. & 106. & aliis locis infra insinuandis. Si intelligi optime possunt verba Ambrosii in id Rom. 8. li. qui secundum propositum. &c. Vbi ait: Deum secundum propositum vocare eos quos præsciuit sibi fore deuotos, & idoneos, &c. Hoc enim testimonium & similia de hac scientia conditionata recte intelligi, supra li. 3. declarauimus. Sed præsertim sunt, hoc notanda duo testimonia Chrysostomi in superioribus commemorata. Vnum est hom. 31. in Matthæum, vbi comparans vocationem Pauli & Mathæi dicit, ambos esse à Deo vocatos quando & quomodo sciuit non reluctaturos. Nā qui corda scrutatur (inquit) & ocula mentium, is etiam quando vnusquisque ad obediendum paratus erat, non ignorauit. Alterum est hom. 65. in Matth. tractans de operariis vineæ, diuersis temporibus vocatis, & præueniens ad Paulum ait. prius non vocatum fuisse à Deo, quia Deus præsciuit ipsum repugnaturum vocationi, postea autem fuisse vocatum, quia præsciuit Deus, vocationem fuisse penetraturam eius animam.

VI.
Quinta probatio.

Tandē tractantes Sancti de aduentu Christi Domini in mundum, sepe dicunt; tunc venisse, quando sciuit, homines ipsi & Euangelio fuisse credituros. Ita August. epist. 49. de sex quæstionibus paganorum, q. 2. circa finem, & lib. de prædest. Sanct. c. 9. dicit, nihil esse verius, quā præsciuisse Christum, qui, & quando & quibus in locis essent in illum credituri. Addit vero idem Aug. lib. 1. cont. Crescon. c. 8. etiam Christum interdum prædicasse his, quos nouerat esse repugnaturus. Quæ omnia de præscientia conditionata intelliguntur: nam præscientia futuræ fidei, quæ supponitur ad voluntatem, qua Deus decreuit tali tempore venire in mundum, nō potuit esse absoluta sed conditionalis, & ita etiam explicuit & docuit D. Tho. 3. p. q. 1. art. 5. vbi notat.

Varij modi eludendi præfata testimonia exploduntur.

I. Ad hæc vero Sanctorum testimonia accountari solent nonnullæ ex responsionibus, quas retulimus circa testimonia Scripturæ præsertim duæ. Vna est illa de effectu in communi, & non in particulari. Sed, præter supra dicta, est manifeste contra mentem Sanctorum, qui in particulari loquuntur de peccato Adæ, & Angelorum. De quo etiam illud verum est in causa sua non potuisse certo cognosci, etiam incommuni, quā poterat facile homo in illo statu vitare, non solum illud particulare peccatū, quæ commisit, sed quodlibet etiam collectivæ. Ad id Augustinum nuper citatum numerare circumstantias loci, temporis, & personæ: vnde non potuit elarius significare se loqui de particularibus effectibus.

II.

Altera responsio est, loqui sanctos Patres de coniecturali cognitione, sed hoc ipsis imponitur: nunquam enim significant, se ita de Deo sen-

Opus. Suarez.

tire, sed cum eadem claritate & certitudine hæc scientiam illi tribuunt, ac scientiam cæterorum contingentium futurorum: & ideo, vt vidimus, quando explicant particulam forsitan, negant significare aliquam incertitudinem in diuinæ cognitione. Quibus addi potest optimum Augustini testimonium tractat. 37. in Ioannem exponentis illa verba capit. 8. Si mesceitis, forsitan & Patrem meum sciretis. Ille (inquit. Aug.) qui omnia scit cum dicit forsitan, non dubitat, sed increpat: dubitationis verbum est, cum dicitur ab homine, ideo dubitante quia nesciente: quando vero dicitur à Deo, cum Deum nihil lateat, illa dubitatione arguitur infidelitas, non opinatur diuinitas. Præterea Sancti Patres talem sententiam esse hanc scientiam in Deo, quæ sufficiat ad efficacem vocationem, & procedentem à decreto diuino absoluto quo vult, hominem conuerti, & libere conuerti: sed ad huiusmodi decretum Dei non sufficit coniecturalis cognitio, sed necessaria & omnino infallibilis: quia posita tali voluntate omnino infallibile est sequi effectum. Vnde medium seu auxiliū, quo Deus vtitur, vt impleatur talis voluntas, etiam debet habere effectum omnino infallibiliter: ergo & scientia talis effectus, si ponatur tale medium, debet esse omnino infallibilis. Maior constat ex testimoniis citatis, præsertim ex locis Chrysost. & est frequens doctrina August. vt patet ex quæ. 2. ad Simpl. & ex aliis quæ inferius referam. Præterea S. Patres non solum in bonis, sed etiam in malis ponunt hanc præscientiā, nec solum in homine lapsio, sed etiam in angelis, & in homine in statu innocentie, de quo, si coniectura agendum esset, considerata dispositione & rectitudine eius, nec probabiliter coniectari posset, fuisse peccato consensurum: quia causa non solum erat indifferens, sed etiam magis propensa ad oppositum: ergo Deus id non præsciuit ex signis & coniecturis, sed in ipsa obiecti veritate: & consequenter per certam & infallibilem cognitionem.

Sed obijciuntur hic nonnulla ex Patribus, quæ breuiter declarare oportet. Primum est testimonium August. lib. de prædest. Sanct. c. 14. vbi tractans illud Sapient. 4. Raptus est, ne malitia mutaret intellectū eius, dicit illud fuisse dictum secundum pericula vitæ huius, non secundum præscientiam. Quia hoc (ait) præsciuit, quod futurum erat, non quod futurum non erat. Difficilius lib. 1. de Anima & eius orig. c. 12. arguens eos qui dicebant, Deum deferere aliquos infantes, vt in originali peccato moriantur, quia præuidit futuros fuisse, iniquos, si viuerent: post alia argumenta subdit. Quid quod ipsa examinantur omnino præscientia si quod præscitur, non erit? Quomodo enim dicitur præsciiri futurum, quod non est futurum? Similem sententiam habet Prosper epist. ad Aug. quæ est inter opera August. ante lib. de Prædest. Sanct. vbi eandem sententiam impugnans ait. Nouo absurditatis genere, & non agenda præfata dicuntur, & præfata, acta non esse Damascenus etiam dialog. cont. Manich. fol. 480. eandem tractans sententiam: Si Deus (inquit) aliquem non condidisset, quia præsciisset, peccaturum, non esset hæc præscientia sed impostura: nam sicut cognitio est earum rerum, quæ sunt, ita prænotio est earum rerum, quæ certo future sunt. Denique Hug. Victo. in Summ. Sentent. tra. 1. ca. 12. & 1. de Sacram. p. 2. à cap. 14. vsque ad 18. contendit, si non essent res future, nullam fore in Deo præscientiam.

Respondetur hos Patres agere in locis citatis, contra illorum errorem, qui dicebant, Deum punire, vel gratiam conferre propter ea opera, quæ homo facturus esset, si hoc vel illud accideret.

VII
Aliquot
Sanctorum
testimonia
quæ obijci
possunt.

VIII.

Exponitur.

V 2

deret,

deret, etiam si de facto nunquam illa facturus sit: Et nunquam (quod advertendum est) negant, in Deo esse huiusmodi scientiam: quod si sentirent, proferre eo loco deberent, quia nullo facilius modo talis error refelleretur. Quin potius multi ex Sanctis supra citatis aperte concedunt hereticis habere Deum huiusmodi scientiam, negant tamen illam esse ratione diuinæ permissionis punitiois, vel electionis. Et hoc sensu negant aliquando huiusmodi scientiam vocandam esse præscientiam: quia præscientia videtur dicere habitudinem ad id, quod aliquando habiturum est esse; id autem quod per hanc scientiam cognoscitur non oportet, quod sit habiturum esse aliquando, & ideo quatenus per illam scitur, non dicitur ab his Sanctis præsciri, sed absolute sciri sicut res impossibiles. Et ideo etiam illud opus, quod per hanc scientiam scitur, ut si non potest esse ratio seu causa ex parte creaturæ ut punitur à Deo, vel præmio afficiatur. Et hoc modo procedit Augustinus de Bono persever. cap. 9. & 10. Genes. ad lit. ca. 16. & lib. 26. contra Faust. c. 4. Et in eodē sensu dicit dicto li. 1. de Orig. anim. c. 12. Quomodo ergo punirentur peccata que nulla sunt? id est que nec vita ista nondum inchoata, commissi sunt, antecarnem, nec morte præueniente post carnem. Idem est sensus eiusdē Augustini de Pred. Sancti. ut patet ex cap. 12. 13. & 14. Vbi recte sic inferit. Si homines punirentur propter peccata, que facturi essent, si viverent, quāvis ad ea de facto non sint facturi, sequi, nihil eis prodesse quod rapiantur, antequam mutetur intellectus eorum: quia sufficit: quod mutandi essent, si viverent. In hoc ergo sensu negatur huiusmodi esse simpliciter futura: & in eodem negatur esse præscita: & similiter in eodem negatur accidere posse ut non fiat, quod præscitur esse futurum: vel quod ita præscitur ut sit ratio pœnæ vel præmii. Non nego tamen, quin aliquando Sancti, hanc scientiam conditionalem, præscientiam vocent minus stricta appellatione, quatenus illud, præ, solum dicit independentiam scientiæ ab existentia obiecti: & consequenter antecessionem ad omnem rei existentiam, siue de facto aliquando futura sit, siue non sit. Tamen ex diuersis circumstantiis locorum erit facile intelligere, quo sensu Sancti loquantur.

CAPVT III.

Ex Scholasticorum Theologorum doctrina eadem veritas probatur.

I.
Ex Scholasticorum hac super te silentio ducitur argumentum.

Antiquiores Scholastici nihil fere de hac diuina scientia conditionatorum contingentium locuti sunt: & ideo multi putant, rem hanc esse nouam, & ab eorum doctrina alienam. Quod genus argumentandi licet quod solum sit ab auctoritate negativa (ut a iunt) infirmum videatur, non est tamen omnino contemnendum, quia non est verisimile. Theologos omnes prætermisisse rem adeo scitu dignam: & grauem, si veram esse credidissent. Et augetur difficultas, nam Theologi omnes diuinam scientiam sub scientia simplicis intelligentiæ & visionis comprehendunt, sed hæc non potest pertinere ad scientiam simplicis intelligentiæ quia non est simpliciter necessaria cum non sit de obiecto & veritate necessaria. Neque etiam est scientia visionis: quia non est de re aliquando futura: nec consequitur determinationem liberam diuinæ voluntatis, sed

antecedit: ergo signum est, Theologos huiusmodi scientiam non agnouisse, neque in Deo esse credidisse.

Conclusio.

Nihilominus existimo Scholasticos Doctores, ceterosque grauios Theologos à nobis potius stare. Et de antiquioribus sane opinor pro comperto habuisse, Deum hæc futura sub conditione certissime scire, eoque ideo de hac scientia sub his terminis & in particulari questionem non mouisse, quia idem de illa sentierunt, quod de aliis futuris, nam si diuersa de illis sentissent, significasset aliquando præteritum, quia sæpe incidunt in questiones quæ supponunt hanc scientiam, ut est de illa de permissione peccati, quod Deus scit futurum, & similes, quæ facillime expeditent, negando, has conditionales esse scibiles, quod tamen non faciunt.

Præterea Durand. & alii, qui dicunt, futura contingentia absoluta cognosci in comprehensione causarum cum omnibus circumstantiis, necessario debet ponere ralem cognitionem in causa, siue exitura sit siue non sit: & hæc est cognitio conditionalium. Similiter Alenus, Bonaventura, & alii qui nihil aliud requirunt, quæ ipsæ Ideas diuinas ad cognitionem futurorum, non possunt ab hac sententia disicere: quia eadem ratione infinita representatio Idearum sufficit ad hæc conditionata representanda: & ita fauet Bon. in 1. dist. 40. art. 2. q. 1. Præterea Nominales qui affirmant, ex omnibus propositionibus de futuro vnam esse determinate veram & ad scientiam diuinam de huiusmodi veritate nihil amplius requirunt, quam infinitam efficaciam diuini intellectus & luminis, necesse est, ut idem sentiant de his futuris conditionalibus, quod de absolutis, & hoc modo citari possunt pro hac sententia Greg. in 1. d. 38. q. 1. art. 2. Gabriel ibi. q. vnica. Adam in 3. d. 14. quest. 2. dub. 1. Marfil. 1. q. 40. art. 2. ad obiect. cont. 6. concl. Rursum etiam illi qui dicunt cum Scoto, futura cognosci in prædeterminatione diuinæ voluntatis, idem saluare contendunt de his futuris ut in progressu huius liberi videbimus: & ita ex hoc capite non potest contraria sententia Scoto attribui: sed incertum est ut minimū, quid de his diceret. Denique quomodo præscientia futurorum per præscientiam æternitatis non repugnet huic sententiæ, sed cum illa coagreat, ostendimus cap. 7. Vnde propter eam etiam causam non potest sententia hæc exlimari D. Thom. contraria, maxime cum loco supra citato illam ipse admittat. Citari etiam possunt pro hac sententia Albert. Magn. in Summ. tra. 16. q. 61. memb. 5. & 6. & q. 63. art. 2. Aeg. d. in 1. d. 49. q. 2. art. 2. alias q. 5. & Tho. de Argentib. art. 3. ad 6. cont. 1. conclus. Et ex recentioribus tenent hanc sententiam Driedo de concor. 1. part. capit. 4 ad 3. arg. Ruar. art. 7. V. Val. lib. 1. doctrin. ca. 13. Bellarm. & alii Moderni, qui de gratia & libro arbitrio scribunt contra hereticos huius temporis, hac scientia maxime vtuntur ad declarandam concordiam gratiæ efficacis cum libero arbitrio, modo supra explicato. Scripsero etiam in 1. part. D. Thom. frequentius sequitur hanc sententiam, & quidam contrariam, tur hanc sententiam, alii errorem fere appellant. De parum tutam, alii errorem fere appellant. Denique Doctores fere omnes Theologi huius temporis, quos ego in Italia, & Hispania conuulsi, huic sententiæ adherent.

Solum propter difficultatem in principio tractatā, orta est inter modernos scriptores dissensio de eo.